

Murška Straža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravništvo v Gornji Radgoni, Spodnji Griz št. 7, I. nadstr. I. Telefon št. 7. Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak petek zjutraj in stanè s poštnino vred za celo leto 48 K, za pol leta 24 K, za četrt leta 12 K. Posamezna številka stane 1 K.

Inserati: Ena šeststolpna petivrstna (prostor 3 mm visok in 45 mm širok) K 1.50. Pri večkratni objavi primeren popust.

Gospodarska obnova.

V bližnjem času se prično gospodarsko-trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in sosednimi državami. Pogodbe, ki se bodo sklenile na teh pogajanjih, bodo imele znaten vpliv na razvoj naših narodno-gospodarskih razmer. Zato so pogajanja važnega pomena za našo gospodarsko obnovo. Rane, ki jih je zadala s svojo strupeno ostrico svetovna vojna, celijo počasi in negotovo. Še vedno se nahaja vsa Evropa v gospodarski in finančni krizi ter išče zdravil od zdravnika do zdravnika. Način, s katerim se vodi današnja mednarodna politika, je pa kakor nož, ki na topi strani gladí in na ostri strani reže. To se vidi zlasti v politiki nasproti Nemčiji. Ta velika država je tekom dveh let silno napredovala. Takoj izza poraza se je zibala omotično nad prepadi, a danes stoji že na sigurnih tleh. Njena industrija se vzlic težkočam s premogom in surovinam razvija s podvojeno močjo. Razorožitev jo je prisilila, da je pričela izdelovati lokomotive, pluge in razne druge industrijske artikule v onih tovarnah, kjer je poprej izdelovala topove in vojni materijal. V tem oziru je vojaški poraz Nemčiji samo koristil in njena industrija je pričela izza dveh let po porazu konkurirati na angleškem in francoskem trgu. Zavezniki skušajo sedaj na razne načine zadržati gospodarsko obnovo Nemčije, zavedajoč se, da bi gospodarsko zdrava in krepka država tvorila novo nevarnost za njih. Radi tega so naložili Nemčiji težke pogoje za izplačevanje vojne odškodnine. Ž njimi ji hočejo kolikor mogoče škodovati na znotraj. A s tem škodujejo tudi samemu sebi. Gospodarske sile so danes v prevelikem razmahu, da bi mogle respektirati državne mejnike. Zlasti še po političnem bankerotu Rusije se vsa zahodna in srednja Evropa vedno bolj zaokrožuje v eno gospodarsko celoto. Nemčija je vendarle precejšen del te celote in njeno premoženje izkazuje v evropski bilanci znatne številke. Zato preveč enostransko izžemanje Nemčije slabi tudi ostale dele, nič manj pa zmagovalce same.

Na primeru Nemčije smo hoteli pokazati, da se poprejšnji boji na frontah in na mirovnih konferencah nadaljujejo v ogromnem obsegu na polju svetovnega gospodarstva. Tudi mi moramo občutiti ta boj; tudi od nas zahteva žrtev, ali pričakujemo mi od njega

koristi. Naše državne meje so danes ustaljene in dasiravno v notranjosti še divjajo ustavni boji, smo vendar na zunaj enotna, priznana država. Zato nam ne sme biti vseeno, kako vlogo igramo v tej veliki gospodarski borbi. Žal da je bil dozdej naš vpliv precej neznamenit. Jugoslovnski pridelki so šli kompezijskim potem na Čehoslovaško, v Avstrijo, na Madžarsko. Trgovina se vsled še vedno velikih prometnih ovir suče v precej ozkem krogu. Z gospodarsko trgovinskimi pogajanjimi s sosednimi državami pa moramo uveljaviti svojo gospodarsko moč, svoj gospodarski vpliv. Postaviti se moramo pred svetom in pokazati kaj premoremo.

Osobite važnosti je pogodba z Italijo. S to državo, ki se je znatno povečala na naš račun in s tem morda rešila pred razpadom, smo sklenili pod pritiskom trenutnega položaja nekak politični mir. Ta pa je samo uvod h gospodarskemu boju. Italija je pokazala že večkrat, da hoče tudi gospodarsko živeti na naš račun. Italija ima nekaj odvišnih poljedelskih pridelkov (vino, južno sadje), nekoliko industrijskih izdelkov in pa velike množice nezaposlenih, od domačega kapitalizma izžemanih delavcev. Potrebuje pa mnogo živil, lesa, premoga. Zato hoče najti primeren način, da postavi svoje pridelke na naš trg in naše v svoja skladišča. Brez dvoma smo mi Jugoslovni vsaj zaenkrat v težavnem položaju, ker Italija obvlada vse najboljše jadranske luke in pristanišča. Zlasti še za Slovenijo je to vprašanje življenskega pomena. Vendar pa tudi položaj Italije ni ravno ugoden. Njena gospodarska stremeljenja cikajo le preveč na — imperializem. Treba je, da imamo na teh pogajanjih boljše narodne gospodarje, kakor smo imeli v Rapallu diplomate, sicer nas čaka nov udarec s strani Italije. In tega ne bodo občutili samo tam, kjer se delajo meje proti Italiji, ampak po vsej državi.

Nadaljne važnosti so gospodarska pogajanja z Avstrijo, ki tudi stoji pred durmi. Avstrija je država, ki noče živeti. A ker ne more čez zid, javka okrog in vzbuja širom sveta sočutje nad svojimi raztrganimi rokavi — posledico lenih, brezbrzihih rok. Zato hoče Avstrija živeti kar največ na tuji račun. Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je te dni povedal, da mora Avstrija najti v samem sebi dovolj moči za življenje. Seveda pa je v njeno korist, če poišče kar najožjih stikov s sosednimi gospodarsko-državnimi enotami.

To velja tudi za naše razmerje nasproti Avstriji. Avstrija nima pravice zahtevati od nas kakih posebnih pravic in ugodnosti. Mi pri gospodarskih pogajanjih ne smemo deliti in ne prejemati miloščine, ampak doseči na načelu enakopravnosti obojestranski sporazum. Pri pogajanjih z Avstrijo pridejo v poštev trgovinska, gospodarska in prometna vprašanja. Zagotoviti si moramo vse pravice, ki izvirajo iz našega položaja nasproti tej državi. Mi smo agrarna dežela in na naše pridelke mora Avstrija brezpogojno računati, zato pa mi potrebujemo njene industrijske izdelke, dasiravno nimamo v izbiri ravno vezanih rok.

Ta pogajanja nas vodijo h gospodarski obnovi. Meje se bodo odprle, tok svetovnih gospodarskih sil se bo dotaknil naše domovine in vzravnal njene gospodarske sile ter jih spravil v ravnotežje. Potrebno je, da pokažemo že pri pogajanjih z Italijo in Avstrijo, da bogatstvo naše zemlje in našega naroda ni mrtev kapital, ampak je v stanju polnega razvoja. Da pa si res pridobimo koristi od teh pogodb, je treba, da imamo pri pogajanjih večše, zanesljive, dalekovidne strokovnjake. Naša javnost naj že sedaj dvigne svoj glas, da naj se vlada v Beogradu ne ravna po trenutnih strankarskih nagibih in izbere ljudi, ki spadajo na ta odgovorna mesta. Dozdej smo imeli v tem oziru slabe izkušnje. Zlasti mi „prečani“ smo se že opetovano prepričali, da onstran Save nimajo pred očmi cele države in njenega splošnega interesa. Bali smo se, da ne izgovorimo besede „plemnski separatizem“, a tam so jo izgovarjali odkrito in s povdarkom. Ne gre nam za imena in krstne liste, toda velevažno je, koliko strokovne spretnosti in umevanja za skupen interes države imajo razni naši zastopniki. Da bi pa se naenkrat ves duševni kapital osredotočil onkraj Save, tega nismo mogli verjeti. Gospodarska obnova naših dežel bo imela tem več sreče, kolikor manj se bo pajdašila s politiko. Čas je, da to že vsi spoznamo.

Pomen proge Gornja Radgona—Ljutomer.

V ljubljanski „Jugoslaviji“ z dne 4. februarja t. l. je objavil pisec teh vrstic članek „K našim prometnim vprašanjem“, ki v njem naglašá in utemeljuje važnost nadaljevanja železniške proge Gornja Radgona—Ljutomer v smeri proti progí Kotoriba—Maribor. Osnovne misli tega

Prosveta.

† Davorin Trstenjak. Dne 10. t. m. je umrl v Zagrebu sin naše Prlekije, hrvatski pisatelj in vzgojitelj Davorin Trstenjak. Rojen 8. novembra 1848 v Krčovinah, župnije Sv. Miklavž pri Ormožu, je dovršil 6 gimnazijskih razredov v Varaždinu, na to l. 1878 učiteljsko šolo v Zagrebu. Služboval je na raznih mestih in živel zadnja leta kot vpokojeni šolski ravnatelj v Zagrebu. Rajni Trstenjak je spisal Hrvatom celo vrsto knjig ljudsko vzgojnega značaja. Njegove knjige so radi čitali in so bile razširjene zlasti med kmetskim narodom. Med drugim je izdal „Zdravoslovje“, „Dobra kučanica“ (Gospodinja), „U radu je spas“ (V delu je rešitev), „Rane i melem“ (mazilo), „Prirodopisna obuka“ (pouk) itd. Družba sv. Jeronima je izdala 4 zvezke njegovega dela „Ptice“. Veljal je kot dober prirodoslovec in narodni gospodar. Kot pedagog (vzgojeslovni pisatelj) je hodil stranska pota in je osobito v poznejših letih povdarjal bolj naravoslovno kakor pa etično (npravno) stran vzgoje. Bodi mu časten spomin!

Fran Sal. Finžgar. Dne 9. t. m. je praznoval svojo pedesetletnico odlični slovenski pisatelj Fr. Sal. Finžgar. Njegovi spisi so zelo priljubljeni v vseh

vrstah našega naroda. Roman „Pod svobodnim solncem“ je po mojstrski izvedbi in lepem jeziku najboljši slovenski zgodovinski roman. Finžgarjeva igra „Divji lovec“ je stalno na ljudskih odrih. Fr. Sal. Finžgar je župnik v Trnovem (Ljubljansko predmestje).

„Plamen“. V Ljubljani izhaja ilustrovani list „Plamen“. O potrebi dobrega ilustrovanega družinskega lista nikdo ne dvomi in bi bilo dovolj žalostno znamenje, ako bi si tak list, čigar izdajanje zahteva ogromne stroške, ne mogel zagotoviti trajnega obstanka. „Plamen“ je nepolitičen list. Uredništvo je v spretnih rokah; sodelujejo priznani pisatelji in kulturni delavci: Leonid Pitamic, Ivan Zorec, dr. Otakar Ribar, dr. Srebrnič, Ivan Albrecht, Rad. Peterlin-Petruška in drugi. Ilustracije so bogate in aktualne. Posamezna številka „Plamena“ stane 6 kron. Naročnina za četrt leta 36 kron, za pol leta 72 kron, za celo leto 140 K. Priporočamo!

Dr. Ivan Grafenauer, Kratka zgodovina slovenskega slovstva. Cena broš. izvodu 60 K. Bolj kakor zgodovina našega trpljenja, tlačanstva in krvavih bojev za narodni obstanek, nam mora biti v svetlejših dneh svobode pred očmi zgodovina slovenske kulture. Slednja stran te zgodovine priča, da

je naš narod nadarjen, stremèč kvišku, dovteten za pravi napredek in plemenito omiko. Najizrazitejši predstavitelj naše kulture pa je slovstvo. Zgodovina našega slovstva je zgodovina naše kulture in hkrati tudi najlepše poglavje v naši splošni zgodovini. Z zgoraj omenjenim spisom prof. dr. Ivana Grafenauerja smo dobili knjigo, ki bi morala postati ljudska čitanka. Njene najlepše strani bi naj čitali na sestankih izobraževalnih društev, na raznih prireditvah in ob zimskih večerih v dobrih slovenskih hišah. Tako bi se sedanje pokolenje vzgojevalo v duhu iskrene ljubezni do domovine in v duhu resnične človečnosti, ki sta oba vodila može, kateri so nekoč orali ledino domače prosvete in polagali čvrste temelje za bodočo skupno jugoslov. kulturo. Narod bi spoznaval svojo lastno dušo v zrcalu preteklosti. Zato mora to knjigo imeti v svoji knjižnici vsak slovenski izobraženec. S tem pa še ni dosežena njena naloga. Zgodovina domače kulture — zgodovina slovstva — mora ležati tudi na policah naših kmetskih hiš, kakor leže v nemških hišah izdaje nemških klasikov! Knjigo toplo priporočamo. Dobi se v Jugoslov. knjigarni v Ljubljani.

Dr. Franc Stele in Franc Terseglav „Sveta Rusija“. Mala knjižica ima za predmet veliko, prelepo idejo zblizanja vzhodne in zapadne Cerkve. Če

članka se naslednje: Če zvežemo Ljutomer z Ormožem ali katero drugo postajo na tej progi, dobimo takoj novo zvezo z Avstrijo. Prenapolnjena proga Maribor—Zidanost bi se razbremenila, ker bi se velik del prometa med Avstrijo ter podravsko in posavsko (hrvatsko) pokrajino obrnil na mesto proti Mariboru proti Ljutomeru in Radgoni. To bi imelo za naše trgovinske in narodnogospodarske odnose zelo blagodejne posledice. Nemci se hočejo izogniti Semmeringu in si zamišljajo tranzitno progo Aspang—Fehring. Že delj časa mislijo na izgraditev proge Fehring—Gleichenberg—Purkla. Tako bi se nova zveza z Dunajem in Češkoslovaško pomaknila v bližino naše meje in dobila pri Radgoni ugodno izhodišče v Jugoslavijo.

V zagrebškem listu „Agrar Tagblatt“ z dne 8. t. m. je obelodanil nek strokovnjak članek „Unsere Eisenbahnverbindungen mit Österreich“, v katerem zastopa isto stališče. Opozarja na dejstvo, da ima zastoj na prenapoljeni mariborski progi skrajno mučne posledice za trgovce in obrtnike, ki so navezani na promet z Avstrijo. Vzroka ni iskati samo v tem, ker je ocarinjenje prepočasno, ampak ga je pripisati temu, da sedanja prometna cesta ne odgovarja novim zahtevam. Proga Dunaj—Trst je preobložena. O zasnovani svetovni transportni progi Gdansko—Bratislava—Rijeka pravi, da zaenkrat še ni aktualna; treba je poiskati hitrejše in lažje izvedljivo črto, ki bo odpomogla sedanjim prometnim težkočam. Pisec povdarja važnost Fehringa, ki je že zvezan z Gradcem in Budimpešto, na pa še z Jugoslavijo ter pravi: „Glede zveze Fehringa s Čakovcem, je za štajerski del v ospredju železniškega programa dograditev črte Fehring—Feldbach—Gleisdorf in bi najbrž ne bilo težko, zainteresirati merodajne kroge za nadaljevanje do ene izmed postaj na progi Špilje—Radgona—Ljutomer. Lokalna železnica Radgona—Ljutomer je sicer sedaj v Radgoni pretrgana, vendar so v toku pogajanja za prosti tranzitni prevoz. Kar se pa tiče črte Ljutomer—Čakovac, je ministrstvo za promet, kolikor smo poučeni, že izdalo ukaz, naj se revidira načrt Ljutomer—Središče, da bo čimprej dosežena zveza s Prekmurjem ki je bilo dozdaj vezano z domovino z navadnimi cestami in katera zveza pomeni nujno državno potrebo. S tem bi bili označili v velikih obrisih potek te zveze med severom in jugom, kakor bi se imela izvesti v bližnji bodočnosti, da bi se dosegla znatejša prometna razbremenitev postaje Maribor“.

Pisec končno opozarja, da bi se dala že v sedanjih razmerah proga Gornja Radgona—Ljutomer izkoristiti za dobavo nujnejših in važnejših predmetov iz Avstrije na ta način, da bi se to blago usmerilo preko Špilja v Radgono, tam zacarinilo, na to pa spravilo z železnico v Ljutomer, iz Ljutomera z vozom v Ormož in odtod preko Čakovca in Varaždina v Zagreb.

Iz teh izvajanj glasila hrvatskih kapitalističnih krogov je videti, da bi se dal Zagreb, Varaždin in del Hrvatske zainteresirati za našo krajevno železnico, katera lahko postane v dohledni bodočnosti tiste važnosti, kakor je

kedaj v zgodovini Slovencev je gotovo sedaj postalo to vprašanje za nas aktualno dandanes, ko bivamo pod eno streho enotne države s pravoslavni brati Srbi. Četudi se knjižica ne bavi neposredno z njimi in so nam Rusi kolikor toliko oddaljeni, vendar je knjižica velikega pomena za nas, saj je vsakomur znano, kako mogočen je bil vpliv ruske cerkve na vse druge autokefalne vzhodne Cerkve. Knjižica podaja iz lastne življenske skušnje avtorjev in njihovega neposrednega stika s pravoslavni ruski krogi dragocena pojasnila o verskem čustvovanju pravoslavnega kristijana, ter o ugodnih vidikih bodočega zblizanja. Praktični migljaji bodo v življenju izvajani, nedvoumno mnogo pripomogli k medsebojnemu zblizanju obeh krščanskih Cerkva ter nudili slehernemu, ki se zanima za to prelepo idejo mnogo koristi. Knjižico toplo priporočamo. Dobiva se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani za nizko ceno 10 K.

Marij Kogoj, 14 Marijnih pesmi. Znani slov. skladatelj Marij Kogoj je zbral in povezal v lep šopek 14 Marijnih pesmi raznih slovenskih skladateljev. Knjiga bo dobro služila cekvenim pevskim zborom. Partitura stane K 20.—, glasovi po K 7.—. Dobijo se v Jugoslov. knjigarni v Ljubljani.

črta od Maribora preko Zidanega mosta; če bodo le vedeli naši domači činitelji izkoristiti ugodno dobo in s potrebno dalekovidnostjo premagati vse težkoče. Seveda se bodo morali tudi onstran Mure odločiti, ali hočejo še dalje s svojim otročjim butanjem ob jugoslov. zid razbijati vsako možnost gospodarskega sporazuma, ali pa so pripravljeni za resen in odkritosrčen razgovor o vprašanih, čijih rešitev bi prinesla prebivalstvu obeh obmejnih pokrajin velikanske koristi in nov gospodarski razvoj?!

B—o.

N a š e m e j e.

Obhod meje ob Muri. Svočasno poročali, da bodo razna ministrstva sestavila posebno gospodarsko komisijo, ki bo obhodila državno mejo ob Muri in proučila vsled razmejitve nastale gospodarske razmere. Ta komisija bo poslovala v petek dne 18. t. m. ob 10. uri dopoldne v Žepovcih (v hiši gerenta občine Konjišče g. Vozliča) za občine Žepovci, Konjišče, Podgorje, Črnci, Drobotinci; v soboto dne 19. t. m. ob 9. uri dopoldne v Apačah (v hiši obč. predstojnika g. Fürsta) za občine Apače, Segovci, Lutverci; v nedeljo dne 20. t. m. ob 9. uri dopoldne v Gornji Radgoni (v hiši obč. urada) za občine Gornja Radgona, Police, Črešnjevci, Šratovci. Za one, ki imajo posestva na levem bregu Mure ali kake druge pravice na Muri, je udeležba velike važnosti.

Avstrija in Prekmurje. Ljubljanska „Jugoslavija“ poroča, da zahtevajo avstrijski zastopniki v razmejitveni komisiji znatno spremembo bivše državne meje, tako da bi pripadel Avstriji zapadni pas Prekmurja, širok 6—10 kilometrov, dolg okrog 15 kilom. Naši zastopniki v razmejitveni komisiji stoje na stališču, da je nemška zahteva nesprejemljiva in neutemeljena. Meja je v mirovni pogodbi natančno določena, zato ne more biti več sporna. Razmejitvena komisija sploh nima pooblastil, da to mejo spreminja, ne da bi se dosegel med zastopniki Jugoslavije in Avstrije neposreden sporazum. — K temu poročilu pripomnimo, da nas ta nova nemška drznost ni iznenadila. V 51. številki lanskega letnika „Murske Straže“ smo v notici „Nove nemške zahteve“ opozorili našo javnost na članek „Deutsche Grenzschutz“, v katerem so delali graški krogi „Stimmung“ za svoje zahteve po zapadnem delu Prekmurja. V dotičnem članku je iznešena dobesedno ista zahteva, kakor jo je sedaj stavila oficijelno avstrijska delegacija. Trditve delegacije, da živi na zahtevanem ozemlju 90% Nemcev, je popolnoma izmišljena. Samo v treh vaseh ob avstrijski meji prevladuje nemški življelj, drugod so v ogromni večini Slovenci. Res je, da so ti kraji zaenkrat v nekoliko sitnem položaju, ker nimajo zadostnih prometnih vezi z ostalim jugoslov. ozemljem. Položaj bi izgledal takoj drugače, ako bi pripadala Radgona Jugoslaviji. Prvotni načrt mirovne pogodbe je to dobro predvideval in nam določil črto Segovci—Sv. Ana na Aignu. Zdaj pa ozko zašiljeni rog radgonskega ozemlja sega kakor trn v jugoslovensko ozemlje levo in desno od Mure. Naša razmejitvena delegacija mora odbiti vsako pogajanje o tej zahtevi: 1. ker bi tako dalekosežna sprememba meje spadala pred mirovno konferenco; 2. ker je poslaniška konferenca v Parizu še nedavno v vprašanju meje Sv. Duha—Mura natančno določila delokrog razmejitvene komisije in s tem odbila nemške predloge o razmejitvi v Slov. goricah in Prekmurju; 3. ker mirovna pogodba izrecno pravi, da se mednarodne meje iz l. 1914 ne smejo spreminjati, a meja med Štajersko in Ogrsko je zgodovinska mednarodna meja; 4. ker je prebivalstvo teh krajev v veliki večini slovenske narodnosti; 5. ker je sedanje prometno stanje le prehodni pojav in je v interesu jugoslovanske države, da ga na primeren način izboljša.

Konec laži o Mariboru. Ljudsko štetje v naši državi je zaključeno. Izid tega štetja bo podal velezanimivo sliko. „Nemštvo“ slovenske Štajerske je pokopano. Kar je res nemškega, se je v teh statističnih številkah obrnilo, umetno privzgojene vrste nemškutarjev pa so izginile kakor postave iz snega, ko posine solnce. To solnce je jugoslovanska državna zavest. Prejšnji zapeljanci so spoznali, da je nemški pritisk minil in da kot Slovenci uživajo vse pravice in ugodnosti v novi državi. Lepo se je to pokazalo v Mariboru. Nemci onstran Mure še danes kriče, da je Maribor nemško mesto. V prejšnji državi se jim je posrečilo, da so vzdržali umetno krinko na živahno se razvijajočem slovenskem mestu ob Dravi. Zdaj je ta krinka strgana in visi kakor cunjica. Izid ljudskega štetja je podal nastopne številke: Maribor ima v celem 30.739 prebivalcev in sicer 28.276 civilnega prebivalstva in 14.669 žensk. Med temi prebivalci je 24.640 jugoslov. državljanov. Za svoj materinski jezik je priznalo slovenščino 20.374 civilnih prebivalcev, nemščino pa 6455 civilnih oseb. To je tedaj „urdeutsches Marburg a. d. Drau“!

Avstrija in bivše šulferajnske šole. V dunajskem narodnem svetu je poslanec dr. Hampel predložil vladi nujno vprašanje glede zaplenitve premoženja avstrijskih obrambnih in planinskih društev po jugoslov. vladi. Zvezni

kancler dr. Mayr je odgovoril, da je vlada opetovano naročila svojem poslaniku v Beogradu, naj se zavzema za zaščito omenjenih društev. Na to je zbornica sprejela predlog, naj vlada pri bodočih pogajanjih z našo državo zadostno štiti interese teh društev. Gre za šole „Schulvereina“, za imetje „Südmarke“ in nemške planinske kočice. Tudi ta skrb dunajske vlade za šulferajnske šole nas prepričuje o tem, da je naša vlada storila prav, ker je obračunala z nemškimi napadalnimi društvi in zaplenila njihovo premoženje.

Razmejitve proti Italiji. Kakor smo poročali zadnjič, je rimska vlada imenovala svoje zastopnike v komisiji, ki bo določala v smislu rapalskega miru meje proti Italiji. Zdaj so bili imenovani tudi zastopniki Jugoslavije in sicer: polkovnik Kalafatović, general Milojević, korvetni kapitan Klobučarević, fregatni kapitan Stanković, polkovnik Nedić, Popović in Nikola Ječmenović. Člani bodo razdeljeni v tri oddelke, od katerih bo eden urejeval mejo v logaškem okraju, drugi na Reki in tretji Dalmaciji.

Tedenske novice.

Važne spremembe v upravi naše države. Ministrski svet je sklenil prehodne odredbe, katerih namen je, da polagoma odpravijo dosedanjo pokrajinsko samoupravo in podredbe upravne oblasti beograjskim ministrstvom. Med temi odredbami je ena, ki določa, naj se razširijo na celo kraljevino začasni zakoni kraljevine Srbije o državnem svetu o centralni upravi, o proračunu in ministrski odgovornosti. Na mesto dosedanjih deželnih predsednikov pridejo kraljevi namestniki, na mesto poverjenikov pa sekcijski šefi in referenti. Tekom treh let se bo prenesel delokrog teh sekcij popolnoma na pristojna ministrstva. — Tako vladna odredba. Vprašanje je le, če bodo te odredbe držale. Ali smo ustavna država ali nisimo? Če smo ustavna država, tedaj določa upravo države ustava. Ustava ne more biti delo vlade, ker v tem slučaju sploh ni ustava, temveč ukaz. Ustavo in zakone izvršuje izključno parlament, v našem slučaju ustavodajna skupščina. Vlada je po današnjih pojmih samo izvrševatelj parlamentarnih sklepov. Zato bo mogla vlada izvršiti in držati v veljavi le one odredbe, ki jih bo potrdila, ako ne že izdelala ustavodajna skupščina. Značilno dovolj je za osebe in stranke, ki so danes na vladi v Beogradu, da spreminjajo državno upravo, ne oziraje se na sklepe parlamentarne večine, kakor je navada v vseh ustavnih državah. Vlada bo morala s svojimi odredbami prejalislej stopiti pred zastopnike ljudstva. Če bo tam ž njimi prodrila, tedaj so te odredbe pravilne; v nasprotnem slučaju pa se ne razlikujejo od svoječasnihi Khueenovich in Cuvajevih „ukazov“ na Hrvatskem. Ali pa morda vlada sploh ne računa z ustavodajno skupščino? Čemu ne pošlje poslancev domov? V tem slučaju so nepotreben luksuz. Vlada brez parlamenta se lahko opira samo še na vojaško moč. Tretje moči ni!

Škandal! Zaveden narodnjak iz Radinec nam naznanja, da je več trgovcev v gornjeradgonskem okraju založenih z vžgalicami „Südmarke“. Neverjetno je, kako malo sramu imajo gotovi Slovenci. Z mirno vestjo podpirajo nemško bojno organizacijo, ki je še nedavno kupovala našo zemljo, naseljevala nemške luterane, in ki še danes v javnih oklicih ščuva proti nam ter sodeluje pri nasiljih nad ubogimi koroškimi Slovenci. Na razpalago imamo imena, a zaenkrat ne postavimo teh ljudi na sramotni oder. Če pa naše svarilo ne bo pomagalo, stopimo z imeni na dan.

Kdor v Gradcu govori slovensko. „Slov. Narod“ poroča: Te dni se je po graškem tramvaju peljala neka Slovenka, ki je, opazeč drugo sopotnico — Slovenko, pričela z njo govoriti slovensko. Takoj je bil ožen v stehi. Sopotniki in sopotnice so planili na mirno se razgovarjajoči Slovenki ter jih pričeli pretepati. Komaj sta ušli iz tramvaja, a tudi zunaj stoječi šetalci so jih na krik iz voza pričeli pretepati, tako, da sta obe dobili več krvavih poškodb. Kak vik bi nastal, če bi se v Ljubljani kaj sličnega pripetilo in gotovo se govori pri nas več nemiško kot v Gradcu slovensko! Samo poskusiti bi bilo treba.

Le več takih predlogov! V prihodnji državni proračun hoče vlada postaviti predlog, naj se ukine ministrstvo za prehrano. Stem bi odpadli precejšnji stroški za vzdrževanje tega nepotrebnega ministrstva. Ljudstvo ne bi trpelo škode, ako bi prišlo na vrsto še par ministrstev!

Radič popušča? Radičeva stranka je imela dne 10. t. m. v Zagrebu svojo dobro obiskano zborovanje poslancev. Zborovanja so se udeležili srbski republikanci, s katerimi se je dosegel načelen sporazum za skupno delovanje obeh republikanskih strank. Sklenili so, da predložijo regentu posebno spomenico. Radičeva zveza s srbsko stranko vzbuja splošno pozornost. Soditi je, da Radičevci popuščajo v svoji velikohrvatski prenapetosti in da se bodo odločili za politiko državnega jedinstva na avtonomni podlagi.

V šolo vzgoja. V strankarskih glasilih se je vnela živahna razprava o nekaterih odredbah ministrstva za prosveto, ki jim pripisujejo kulturnobojni značaj. Mišljenje vseh globlje mislečih državljanov tega ali onega svetovnega naziranja je, da politika ne spada v šolo. Vzgoja mladine je v današnjih razmerah eden najtežavnejših problemov. Vojna in ž njo zvezano splošno padanje ljudske npravnosti vpliva globoko na dušo mladine. Ravnokar poročajo, da so bili učni vspehi v 1. polletju na vseh srednjih šolah skrajno slabi. To je posledica tega vpliva, ki pa ni zadnja. Eden skrajno škodljivih vzrokov zabredlosti naše mladine je politika, ki je zavladovala tudi že v šolskih razredih. Celó v nižjih razredih se mlečno-zobci ločijo v strankarje in pričkajo medseboj o vprašanjih, ki nikdar niso spadala v šolo. Če hoče vlada s kako odredbo favorizirati ustanove in načela, katerim vsaj javno mnenje, ako ne že stvar sama, pripisuje politično obeležje, kakor je na primer sokolska in orlovska telovadba, tedaj se spravlja v nevarnost, da hoče mladino potisniti v dnevno politično borbo. Sicer je vprašanje, ali imajo prav oni, ki trde, da je sokolstvo že samo na sebi strankarska ali celo kulturnobojna ustanova (ta trditev se vzdržuje samo v Sloveniji in na Čehoslovaškem), vendar so nasprotja zdaj že tako ločena, da ima v praktičnem življenju orlovska in sokolska organizacija strankarsko barvo. Kdor spravlja eno ali drugo v šolska poslopja, škoduje vzgojnemu načelom. V šolo samo vzgoja!

Socijalisti in komunisti med seboj. Socijalni-demokrati in komunisti hočejo v bistvu eno in isto, toda v sedanjih časih so si hudo v laseh. Celó komunisti sami se cepe in prekljajo med seboj, kakor smo minule dni videli v Rusiji, kjer je prišlo do razkola med zmernejšim Lenjinom in radikalnim Trockim. Enako je v Italiji, v Franciji, na Češkem in — kajpa — tudi pri nas. Dne 6. t. m. bi se imela vršiti v Zagrebu socijalistična skupščina, na kateri bi nastopil kot glavni govornik poslanec Ebin Kristan. Komunisti so pa pridrveli v dvorano in izjavili, da Kristan ne sme govoriti. Med navzočimi je nastal velik hrup in bi lahko došlo do prelivanja krvi, da niso socialisti razpustili shoda. Komunisti so bili oboroženi s palicami. V dvorani so vpili: „Živijo Radić!“ Pravzaprav bi bili ti ljudje čisto čedni pristaši Stipice Radića.

Pritožbe kadilcev. Kadilci se pritožujejo o pomanjkanju tobaka. Trafike so prazne; že na vratih te prestraši napis „Ni tobaka“. Prijatelji se srečujejo s pozdravom: „Ali imaš kaj tobaka?“ Posebno je čutili to pomanjkanje v gornjeradgorskem in ljutomerskem okraju, ki imata najslabše zveze s svetom. Tobačna uprava bi se zelo prikupila, ako bi nezadosno preskrbo s tobakom odpravila in — bodi sramežljivo povedano! — pričela misliti na znižanje tobačnih cen!

Bankam so stopili na prste. Ker se nekatere ljubljanske banke niso hotele odzvati vladni odredbi in graditi stanovanj za uslužbence, je poverjenik za socialno skrbstvo odredil, da se zasežejo njihovi uradni prostori.

Črne koze v Trbovljah. Iz Trbovelj poročajo, da se je tam pojavilo več slučajev črnih koz.

Kuga v Dalmaciji. Med francoskimi vojaki, ki se nahajajo v Tivatu v Dalmaciji, so odkrili slučaj prave kuge.

Za osvoboditev župnika Klekla iz Velikih Dolenc v Prekmurju, katerega so Madžari zalotili, ko je iz službenih razlogov prekoratil mejo in ga spravili v Budimpešto, kjer se nahaja še danes v zaporu, sta vložila ponovno interpelacijo poslanca dr. Hohnjec in Klekl.

Neznosne razmere v Trstu. Tržaška pocestna družal je vdrla v tiskarno „Edinosti“ in poškodovala več strojev. Še hujsše se je pa zgodilo tržaškimi (italijanskimi) socialistom. V njihovi tiskarni „Lavoratore“ so fašisti položili bombe. Dne 10. t. m. ob 2. uri zjutraj je nastala eksplozija. Tiskarna je začela goreti. Ker je vsak čas eksplodirala nova bomba, si ni upal nikdo blizu. Tako niso mogli rešiti ne strojev ne pohištva. Ubita sta bila dva policijska stražnika. V poslopju samem je zgorelo 7 družin z otroci, ki se vsled močnih eksplozij niso mogle rešiti. Tako je tudi socialiste zadela enaka usoda kakor Slovence, katerim so fašisti v juliju lanskega leta zažgali Narodni dom. Vzlic temu bodo pa socialisti v rimskem parlamentu še nadalje glasovali za politiko „ognja in meča“ proti Slovincem.

Dunaj, mesto bede in razkošja. Že pet let vladajo na Dunaju težke prehranjevalne razmere. Neštevilne so žrtve, ki jih je pobrala beda in glad. Spomnimo se samo na velikansko umrljivost otrok — menda najvišjo v Evropi — na statistiko o tuberkulozi (jetiki), katere razširjenje ni drugega kot posledica nezadostne hrane in slabih stanovanj. Vkljub tej strašni bedi pa je Dunaj mesto razkošja in že zatemnjuje Pariz. Poznavalci obeh mest pravijo, da se je Pariz tekom vojne mnogo naučil in da ne plava več v svoji povestni lahkornosti; nasprotno pa je Dunaj postal pravi Eldorado lahkoživcev. Nizka avstrijska valuta dopušča sladostnikom zapadno-evropskih dežel, da žive na Dunaju po pravljico nizkih cenah. Zato pa jim Dunaj v svoji dekadentni lahkornosti umirajočega mesta nudi vse razkošje in naslado. Milijon ljudi strada, a gornji desetisoči plavajo v brezbriznem uživanju življenja. Vsa zabavišča so polna. Denar se razsipava z neverjetno lahkoto. Uživanje življenja je postalo pravilo. To pa

le za srečne „izbrance“; vsi drugi so skriti v senci bede in smrti. Minule dni je celo židovski list „Neue Freie Presse“, glasilo velekapitalistov, napisal na naslov teh gornjih desetisočev par krepkih besed. Med drugim pravi: „Dunaj je prevzela opojnost razkošja. Treba je svariti, kajti grehi rode posledice ter vplivajo na tujce in domačine pogubno. Ali se morajo ženske kazati z golimi hrbti ter javno nastopati v oblekah, ki tega imena niti več ne zaslužijo? Ali je prav in pametno, da se ogromno vsote, ki bi včasih živele več let cele obitelji, uporabljajo za nakup dragocene kozuhovine, luksuznih čevljev in nogavic ter da se ravna proti vsem načelom štedljivosti? Kako naj ima svet sočutje z državo in z Dunajem, kako naj se stopnjuje usmiljenje za avstrijsko in dunajsko usodo, ako se razkazujemo kot lahkornostni uživači ter pri tem ne opazimo pogledov opazovalcev, ki v resni skrbi take eksceze obsojajo...“

Mudi se jim! Francoski diplomati so stavili predlog, naj se vrši posvetovanje zaveznikov o vzhodnem vprašanju že 1. marca v Londonu. Še nedavno se jim je mudilo radi razorožitve Nemčije in njene vojne odškodnine; zdaj so pa že v skrbeh za Turčijo in Grško, ki jim delata hude preglavice. Tretja konferenca v letošnjem letu se bo pa gotovo pečala z — ruskim vprašanjem, ki, soditi po strahu evropskih močotcev, z bližajočo se spomladjo pride zopet strašit po svetu.

Prebivalstvo Ljubljane. Ljubljana šteje brez predmestij 52.072 prebivalcev, od teh 48.246 jugoslov. državljanov. Slovencev ozir. Srbohrvatov so našli 50.275.

Smrt dveh znanih Rusov. V Moskvi sta zadnje dni umrli znani ruski revolucionarrec-anarhist knez Peter Kropotkin in general Kuropatkin, znan iz rusko-japonske vojne. Oba sta umrli v bedi in pomanjkanju.

Ruski mornarji so se uprli. Ruski mornarji v Kronstadtu so se uprli, ker jim boljševiška vlada ni hotela nakazati večjih porcij živil. Aretirali so vse sovjetske uradnike in se polastili aretega mestnega območja. Sovjetska vlada je odredila blokado Kronstadta.

Usoda ukrajinske delegacije. Iz Prage poročajo, da so boljševiki v Žmerivki aretirali ukrajinsko delegacijo, broječo 42 oseb. Boljševiško vojaško sodišče jih je obsodilo na smrt; od teh je bilo 26 ustreljenih, ostale so poslali v Sibirijo v prognanstvo.

Velika železniška nesreča. Iz Kološa poročajo, da se je nekemu potniku v vagonu III. razreda vnela posoda bencina. Radi eksplozije je bilo ubitih 20 oseb, 40 težko in 20 lahko ranjenih.

20 milijonov ljudi strada. Iz Kitajskega prihajajo obupna poročila o velikanski lakoti. Okoli 20 milijonov ljudi je brez hrane. Vlada je brez moči, da jim pomore. Bati se je, da se bodo razširile tudi kužne bolezni.

Prebivalstvo Nemčije. Izid ljudskega štetja v Nemčiji je pokazal, da je prebivalstvo te države znatno padlo (vsled vojne, odstojenih pokrajin itd.). Nemčija šteje sedaj 60 milijonov prebivalcev, a leta 1913 jih je štela 65 milijonov.

Evropa po svetovni vojni. Ljudje, ki spremane vsako stvar v številke, so postali zvedavi, kako izgleda Evropa po svetovni vojni v desetih, stotih itd. Sedli so in preračunali tako-le: L. 1914 je bilo v Evropi 26 držav, med temi 21 monarhij in 5 republik. Zdaj pa naj imamo 40 držav, od teh je 15 monarhij in 25 republik. Najvišje število prebivalstva je dosegla Evropa leta 1915., in sicer jih je bilo okoli 470 milijonov: danes pa smemo računati, da jih je samo 450 milijonov. Največja umrljivost je v Franciji in Nemčiji. V svetovni vojni da je padlo 25 milijonov ljudi; drugi pa zatrjujejo z vso gotovostjo, da je to število večje, in sicer od 32—35 milijonov, ker že sama Rusija je izgubila 15 milijonov. Po številu prebivalcev je še vedno največja Rusija. Potem pridejo Nemčija, Anglija, Francija, Italija, Ukrajina, Poljska, Španija, Rumunija, Čehoslovaška, Jugoslavija, ki je torej na enajstem mestu in obsega v sedanjem stanju 2662.000 km² površine, ima 12 in pol milijona prebivalcev, 48 na 1 km². Seve vse te številke so pa bolj zaokrožene, ker dobiti o vsem natančnih podatkov je zdaj še nemogoče.

Kako so živeli. Zgodovinski zapiski nam sporočajo: Ko se je l. 1578. oženil Viljem Rožmberg z Marijo, mejno grofico badensko, so snedli pri gostiji, ki je bila od 26. januarja do 7. marca, naslednje množino jedi; 40 jelenov, 120 srn, 2130 zajcev, 240 fazanov, 2050 jerebic, 150 debelih volov 546 telet, 650 svinj, 450 ovinov, 5135 gosi, 3106 kokoši in kupunov, 18.120 vodnih krapov, 10.209 ščuk, 30.997 jajc in še mnogo sličnih in dobrih „riht“. Vina pa so izpili 8800 bokalov tirolskega, avstrijskega in renskega in 40 sodov španskega. Zares — jara gospodal!

Tranzitni promet Ljutomer—Maribor. Poslanca dr. Hohnjec in Jos. Klekl sta vložila interpelacijo glede otvoritve prostega prevoza Ljutomer—Maribor. Ker nam je došla ob sklepu lista, jo objavimo dobesedno v prihodnji številki.

Poljedelski zlet v Prago. Konzulat čehoslov. republike v Ljubljani nam naznanja, da morajo biti vložene prijave za ta izlet do 20. februarja t. l.

Domachevisti.

Gornja Radgona. V nedeljo je imela tukajšnja podružnica Jugoslov. matice svoj redni občni zbor. O namenih in nalogah Jugoslov. matice je govoril predsednik Borko. Iz poročila blagajnika Vengusta je povzeti, da je štela podružnica 140 članov, vsled preselitve pa jih je izstopilo 49. Dohodkov je imela K 7.389.—, stroškov 3.609.60. Podružnica je imela v lastnem območju — v Radgoni — dovolj narodnega dela. Sedaj, ko so se meje uredile, se bo posvečala z večjo vnmemo neosvobojeni domovini. Izvoljen je bil nov odbor. Predsednik B. Borko, podpredsednik Karel Mavrič, tajnik dr. L. Božio, blagajnik J. Vengust, odborniki: Berta Jančič, Alojzij Neudauer, Anton Gorše ter njih namestniki. Pregledovalca računov: Berta Menhartova in Lovro Kuharič.

Gornja Radgona. (Izid ljudskega štetja). V trgu Gornja Radgona so našli 526 prebivalcev; od teh 464 jugoslov. državljanov, 32 tujih in 30 neodločenih. Po veri je bil 1 pravoslaven, 524 r.-katolikov in 1 evangeljske vere. K srbohrv. jeziku so se priznali 4, slovenskemu 469, drugim slovanskim 12, nemškemu 36, madžarskemu 4 in k drugim 1. V Podgradu je 189 prebivalcev, od teh 149 jugoslov. državljanov, 10 tujih, 30 neodločenih, 161 slovenskega jezika, 24 nemškega. V Hercegovščaku skupaj 208 oseb, med temi 199 jugoslov. državljanov, 9 neodločenih, 193 Slovencev, 7 Nemcev. Na Spodnjem Grizu, ki je zdaj združen z Gornjo Radgono, so šteli posebej in našli 313 prebivalcev, od teh 260 naših državljanov 18 tujih in 35 neodločenih. Srbohrv. materinskega jezika jih je 14, slovenskega 238, drugih slovanskih 4, nemškega 56, madžarskega 1. Skupaj šteje tedaj občina Gornja Radgona 1236 prebivalcev, od teh 593 moških in 643 ženskih; 1072 jugoslov. državljanov, 60 tujih in 104 neodločenih; 1 pravoslavne, 1231 rimsko-katoliške, 1 grško katoliške, 3 evangeljske vere. Po narodnosti je 27 Srbohrvatov, 1061 Slovencev, 19 drugih Slovanov, 123 Nemcev, 5 Madžarov in 1 drugi. Popisovanje se je vršilo strogo nepristransko. V nobenem slučaju se ni vpisalo podatkov, ki bi nasprotovali navedbam strank. Zato ni pri tem popisovanju nikdo „delal“ Slovencev, kakor so svojčas pod Avstrijo s pomočjo občevalnega jezika in štajercijanstva pomnoževali nemške vrste. Tukajšnje nemške obitelji same vedo, da se je postopalo pravilno. Le onstran Mure si izmišljajo pravljice o nasilnem štetju.

Gornja Radgona. Med čistokrvne Nemce in avstr. državljane se je dal vpisati tukajšnji hišni posestnik Janežič, rojen v Gomili, župnije Sv. Bolfenk pri Središču. Njegovi rojaki, sorodniki in znanci se bodo čudili, kdo je temu gospodu požlahtnil njegovo prosto slovensko kri. S tem se je seve odrekel pravici do opcije in se ga smatra na naši zemlji kot tujega državljana.

Ljutomer. (Razno.) Mrtvega so našli 7. t. m. zjutraj na cesti proti pokopališču posestnika Fr. Kapuna iz Veščice. Ker je prejšnji dan precej alkohola vžival, ga je zadela gotovo kap. — Ljudsko štetje nam je pokazalo, da je naš trg že od pamtivega vedno slovenski. Pri zadnjem štetju je bilo v trgu vsled terorja nad polovico Nemcev, seve „Posilinemcev“, a zdaj so jih komaj našli nad 20. Čudno se nam je zdelo, ko smo zvedeli, da se je pripoznal za Nemca tudi notarski uradnik Erjavec, ki je bil svoje dni vedno Janko, ob Thurnovi eri pa Hans. Konečno se je še spametoval ter zahteval novo popisovalnico, na katero je zapisal resnico, namreč, da je bila njegova mati iz župnije Sv. Jurij ob Ščavnici. Florijan Michelitsch, Hönigman Ožbalt, Wicher, Rositsch, Sterman (Zelenjak), Kamilo Rabenstein, Namesnigg, Schwarz in še nekaj neznanstnih oseb bodo tudi težko dokazali, da so nemškega pokolenja. Ob priliki zopet kaj več.

Kapela—Radenci. Tukajšnja podružnica Jugoslovanske Matice, ki je bila ustanovljena

22. avgusta 1920, je imela v pretečenem poslovnem letu sledeče dohodke: članarina, 53 članov), K 684.—; darovi K 529.—, čisti dobiček veselice dne 22. avgusta l. l. v Radincih K 4263.64, okupaj: K 5476.64. Od tega zneska je nakazala za koroški plebiscit K 1000.—; glavni podružnici Jug. Matice K 4213, ostane v blagajni K 263.64. Ker je podružnica narodno obrambno društvo, ki ne zasleduje političnih namenov, naj domačini brez razlike stranke mnogobrojno pristopajo kot člani.

Sv. Lenart v Slov. gor. V Zg. Voličini so si bili posestnica Antonija Malek in zakonska Lovše že dolgo časa v laseh in v tožbah. Dne 3. t. m. je prišlo zopet do prepira med Antonijo Malek in Vincemcem Lovše. V razburjenosti in pijanosti je Lovše pograbil puško in ustrelil Malekovo, ki je takoj mrtva obležala. — Andraž Malek, viničar v Zavrhu pa je pred par dnevi v prepiru vrgel svojo nevesto Marijo Brandstätterjevo, ki je bila v blagoslovljenem stanju, tako nesrečno v neko mlako, da je utonila.

Sv. Lenart v Slov. gor. Dne 30. januarja t. l. se je poročil v tukajšnji farni cerkvi Ernest Kramberger, kmetski sin iz Zg. Žerjavc z Lenico Naterer. Mlada poročenca sta več let neumovno

delovala pri tukajšnjem bralnem društvu, zakar se njima prav prisrčno zahvaljujemo ter upama, da tudi za naprej ostaneta tako požrtvovalna. Novoporočencema naše najiskrenejše čestitke!

Inženier Ferdo Lupša.

Spomini na Siam. *)

Planjava centralnega Siam.

(Konec.)

Videl sem naselbine teh ptic, ki so štele po več sto gnezd skupaj ob travinih steblih in na majnem prostoru, ali pa tudi na enem samem bambusovem grmu ali drevesu. Siamci pravijo, kdor razvozlja tako gnezdo, ne da bi raztrgal niti, iz katerih obstoja, da najde zlato nit, katera služi ptiču v podlago tega res umetnega dela.

V marsikaterih pokrajinah centralnega Siam se je našla zelo razširjena kraljica golazni, namreč grozovita in strupena kobra „ngu hân“. Bil sem v krajih (n. pr. Klong Rangsit ob reki Menam Nekon Nayok) kjer ni pretekla dan, da bi ne naletel vsaj na eno tako kačo, katere pik usmrti človeka že tekom dveh ur, čestokrat še tudi poprej. Posebno ob deževnem vremenu smo morali biti previdni. Vsestransko previdnost nam je tedaj predpisala narava sama, pri prodiranju skozi travino goščavo. Kobra je sicer precej lena, a če je razdražena, se dvigne s prednjim delom telesa 20—30 centimetrov visoko, nagne glavo naprej in jo obrača proti desni in levi, ali pa čaka mirno,

grlo se ji napne in razširi, oči zableste — to je nevaren položaj, kajti kakor blisk se vrže v nasprotnika, da mu vseka smrtno rano. Karakteristični znak kobre je njena kratka in široka glava in krogu podobna lisa na vratu, ki se v razdraženem položaju in pri napetem vratu razširi kroni podobno. Ker ljubi hladne prostore, je posebno rada v močvirjih; mnogokrat smo jo našli v 20—30 centimetrov globokih slonovih sledih ali zasukano v travnem grmovju; dogodilo se je tudi da so jo kmetje zasačili v kakem hladnem kotu svojega stanovanja. Največje kobra, katero sem ustrelil, je znašala približno 2.5 metra in je bila skoro popolnoma črne barve, toda tudi temnorjavkaste in druge varijante sem opazoval. V muzeju v Bangkoku se nahaja albino kobra; nek moj uradnik je isto tako ustrelil popolnoma belo kobra, katera je imela, kakor albini vsake vrste, rudeče oči.

Ob drugi priliki bom pisal več iz mojih spominov!

*) Glej „Murska Straža“ števil. 2 in 4.

Muči Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza fluida in odpravljen so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej. Fellerjev Elza mentolni črtnik en komad 12 K.

Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 18 K. Pravi balzam 12 steklenic 72 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 20 K. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. *Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrž št. 326, Hrvatska.* C.

Uradnika,

izurjenega v zemljeknjižnem delu, v korespondenci in knjigovodstvu sprejme

Posojilnica v Gornji Radgoni.

Prednost imajo taki, ki so bili v notarski ali odvetniški službi.

Nastop takoj. — Plača po dogovoru.

Prošnje naj se pošljejo najdalje do 25. februarja na načelstvo posojilnice.

Belo nemško **jedilno sol**,
v vrečah,
kakor tudi **industrijsko sol**,
sladkor, **bučno olje**
itd. oddaja po najnižji ceni
Tvrdba Anton Tonejc in drug Maribor
Zahtevajte cene!

Razširjajte „Mursko Stražo“

Zaveden Slovenec želi kupiti vinograd srednje velikosti v okraju Gornja Radgona. Kdor proda ali požve za prodajalca dobi nagrado in naj javi pod „Vinograd“, pošto ležeče Radinci.

Deske raznih debelosti, 3-80 m in 4 m dolge, late, tramiče, (Štafelne) roženice in tramovje, za mizarje, tesarje, stavbe in domačo rabo ima na zalogi **Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni.**

Mrtvaške rakve s ceno od 150K do 1500K, na željo tudi lepše izdelave, dalje **mrtvaške prte** (šlare), sveče, okraske vseh vrst in druge zraven spadajoče potrebščine imam vedno v zalogi in na izbiro. Mizarji dobe pri meni vse **mizarske** potrebščine, tuoi strugarskih izdelkov. Imam na prodaj več vrst **spalne oprave** iz trdega in mehkega lesa. Najboljše delo, nizke cene in točna postrežba!

Karel Hojs, mizarski mojster, Gornja Radgona

TISKARNA PANONIJA

F. JEREBIČ IN TOVARIŠI KOMANDITNA DRUŽBA

GORNJA RADGONA

KNJIGOVEZNICA, KNJIGARNA, TRGOVINA S PAPIRJIEM IN PISARNISKIMI POREBŠČINAMI NA DROBNO IN DEBELO

Največja zaloga razno- vrstnih strojev

kot slamoreznic, reporeznic, alfa-separatorjev, čistilnikov (trijerjev), vejalnih strojev, viteljnov (gepelnov), mlatilnic i. t. d. pri

Gospodarski zadrugi v Gornji Radgoni

Najnižje cene!

Ogled zaloge prost!

NA DEBELO!

CENIK

NA DROBNO!

prvovrstnih sočivnih, cvetličnih in gospodarskih semen kakor tudi sadnih drevesc in grmov

najboljše kakovosti in popolnoma čistih, je gotov in prosimo cenjeno občinstvo, da se blagovoli v slučaju potrebe s polnim zaupanjem obrniti na nas

Zadruga za proizvodnjo semenja

Preradovičeva ul. 20 Zagreb Telefon števil. 17-74

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

f. zadr.
z n. z.

Hranilne vloge sprejme in jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta prez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih inzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštno-čerkovnega urada v Ljubljani števil. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposojuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnih plačuje pri Posojilnici svoj dolg naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 kron. Prošnje za vknižbo novih, kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradi posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori so v lastni hiši, Glavna cesta števil. 14, zraven kolodvora.